GONIEC KRAKOWSKI

wychodzi codziennie nie wyłączając niedziel i świąt.
Redakcya i administracya: Kraków, ulica Dunajewskiego 7. — Telefon Nr. 2502. — Biuro miastowe administracyi: ulica Karmelicka Nr. 16.

Cena egzemplarza 30 hal.

PRENUMERATA W KRAKOWIE:
miesięcznie . . . 7 Kor. 50 hal.
kwartalnie . . . 22 „ 50 „
Za odnoszenie do domu 1 Kor. 50 hal miesięcznie.

NA PROWINCYI:
miesięcznie . . . 9 Kor. — hal
kwartalnie . . . 27 „ — „

OGŁOSZENIA:
Za wiersz nonpareillowy jednołam. przy jednorazowem umieszczeniu 50 hal., przy większej ilości umieszczeń 40 h.
Nadesłane . . . . 1 Kor. 50 h.
Po kronice . . . . 3 „ —
Drobne ogłoszenia 15 hal., matrymonialne i korespondencya 20 hal., od słowa.
Rękopisów redakcya nie zwraca.

Rok I. | Kraków, środa 23. października 1918. | Nr. 113.

Odpowiedź Niemiec na nową notę Wilsona.

Berlin. Biuro Wolffa donosi:

Odpowiedź Niemiec na notę Ameryki z dnia 14 b. m. brzmi jak następuje:

Rząd niemiecki, przyjmując propozycyę w sprawie obszarów okupowanych, wychodził z tego założenia, że postępowanie przy opróżnieniu i warunki zawieszenia broni pozostawione być mają sądowi doradców wojskowych i że

OBECNY STOSUNEK SIŁ NA FRONTACH MA BYĆ PODSTAWĄ UKŁADU,

który ten stosunek zabezpieczy i poręczy. **Rząd niemiecki pozostawia prezydentowi swobodę, by stworzył sposobność dla uregulowania szczegółów. Rząd ufa, że prezydent St. Zjednoczonych nie pochwala żadnego żądania, które byłoby niezgodne z honorem narodu niemieckiego, i nawiązaniem rokowań pokojowych na podstawach słuszności.**

Rząd niemiecki **zastrzega się przeciw zarzutowi nieprawnych i nieludzkich czynów,** któryto zarzut podniesiono przeciwko sile zbrojnej Niemiec na lądzie i morzu, a tem samem przeciwko narodowi niemieckiemu.

NISZCZENIE BĘDZIE ZAWSZE KONIECZNE

dla krycia odwrotu i o tyle jest ono wedle prawa międzynarodowego dozwolone. Wojska niemieckie otrzymały jaknajściślejsze polecenie uszanować mienie prywatne i wedle sił dbać o ludność. Gdzie mimo tego wydarzają się wykroczenia, **winni będą karani.**

Rząd niemiecki przeczy też, by marynarka niemiecka, zatapiając okręty, z umysłu zatapiała także łodzie ratunkowe, wraz z ludźmi, w nich się znajdującymi.

Rząd niemiecki proponuje, by we wszystkich tych punktach

WYJAŚNIĆ STAN RZECZY W DRODZE KOMISYI NEUTRALNEJ,

aby zapobiedz wszystkiemu, coby mogło utrudnić dzieło pokoju. Z inicyatywy rządu niemieckiego

WYDANO DO KOMENDANTÓW ŁODZI PODWODNYCH ROZKAZY, WYKLUCZAJĄCE TORPEDOWANIE OKRĘTÓW, WIOZĄCYCH PODRÓŻNYCH,

[illegible] jednak z powodów technicznych nie można objąć gwarancyi za to, że rozkaz ten dotrze do łodzi podwodnej, znajdującej się w morzu przed jej powrotem.

Jako zasadniczy warunek pokoju oznacza prezydent **usunięcie wszelkiej władzy, opartej na samowoli, którąby dla siebie, bez kontroli i wedle własnego upodobania mogła zamącać pokój świata.** Na to rząd niemiecki odpowiada:

W państwie niemieckiem **reprezentacya ludu dotąd nie miała wpływu na utworzenie rządu.** Konstytucya nie przewidywała współdziałania reprezentacyi ludu przy rozstrzyganiu o wojnie i pokoju. W tym względzie

ZASZŁA STANOWCZA ZMIANA.

Nowy rząd utworzony został w pełnej zgodzie z życzeniami reprezentacyi ludu, wyszłej z wyborów, równych, tajnych i bezpośrednich. Przywódcy wielkich stronnictw Reichstagu należą do tego rządu. **Także w przyszłości nie będzie mógł żaden rząd rozpocząć urzędowania i nadal go sprawować, jeżeli nie będzie posiadał zaufania większości Reichstagu. Odpowiedzialność kanclerza państwa wobec reprezentacyi ludu będzie ustawowo wbudowaną i zapewnioną.**

Pierwszym czynem nowego rządu było zaprezentować Reichstagowi ustawę, która **zmieni konstytucyę państwa w tym duchu, że przy rozstrzyganiu o wojnie i pokoju nieodzowną jest zgoda reprezentacyi ludu.**

Rękojmia trwałości nowego systemu polega jednak nietylko na rękojmiach ustawowych, ale **także na niewzruszonej woli narodu niemieckiego,** którego większość stoi za temi reformami i domaga się ich energicznego przeprowadzenia.

Na pytanie prezydenta, z kim on i rządy związane sojuszem przeciwko Niemcom będą miały do czynienia, daje się jasną i niedwuznaczną odpowiedź w tym kierunku, że

PROPOZYCYA POKOJU I ZAWIESZENIA BRONI WYCHODZI OD RZĄDU,

który zwolniony od wszelkiej samowoli i nieodpowiedzialnego wpływu, cieszy się poparciem ogromnej **większości narodu niemieckiego.**

Berlin, 20. października 1918.

Solf, sekr. stanu w Urz. spraw zagr.

Polacy nie chcieli obradować nad odpowiedzią.

Berlin. (B. K.). Przywódcy stronnictw Reichstagu zebrali się wczoraj po południu aby poinformować się o projekcie odpowiedzi niemieckiej, jaka będzie udzieloną prezydentowi Wilsonowi. **Nie przybyli tylko Polacy.** Wiceprez. Payer odczytał notę poczem wywiązała się dyskusya, która trwała do godz. 3 po poł.

Przygotowania do gabinetu koalicyjnego w Warszawie.

Powrót posłów z Warszawy. — Trzy teki dla Galicyi. — Posłowie Głąbiński i Tertil kandydatami na ministrów polskich.

Kraków, 22 października.

(x) Wczoraj przybyła do Krakowa grupa posłów galicyjskich w powrocie z Warszawy, między nimi hr. Baworowski, Kędzior, Zieleniewski i Daszyński. Poseł Długosz powrócił jeszcze wcześniej.

Celem nieoficyalnego poinformowania innych posłów, bawiących w Krakowie, odbyło się wczoraj popołudniu w sali konferencyjnej magistratu zebranie, w którem wzięli także udział między innymi posl. Jaworski, Götz i Średniawski. Zebranie trwało 3 godziny. Wieczorem wielu posłów wyjechało do Wiednia, gdzie dziś zbiera się parlament, a prawdopodobnie także odbędzie się posiedzenie komisyi parlamentarnej **Koła polskiego.**

W Warszawie pozostał jeszcze prezes Koła dr Tertil, zmuszony do tego nawiązanemi konferencyami, a także pozostali posł.: Głąbiński, Witos, Tetmajer i Stapiński. Pobyt tych trzech ostatnich **łączy się podobno z kombinacyami ministeryalnemi.**

Posłowie, którzy powrócili do Krakowa w rozmowach prywatnych opowiadali **o wielu trudnościach** w czasie pobytu w Warszawie, spowodowanych **nader skomplikowanymi tamtejszymi stosunkami wewnętrzno-politycznymi** i wielkiem zróżniczkowaniem partyjnem.

Ze strony demokratycznej zwracano uwagę na fakt konsolidacyi w obozie ludowców, **jako na mający wielkie polityczne znaczenie.**

Według zaczerpniętych przez nas informacyi sytuacya w chwili **wyjazdu posłów z Warszawy,** t. j. w niedzielę, przedstawiała się tak, że uchodziło za pewne, iż

NAJDALEJ W PONIEDZIAŁEK BĘDZIE UTWORZONY GABINET KOAŁICYJNY,

do którego wejdą także przedstawiciele z obu zaborów i z kresów.

Według tej kombinacyi, przewodnictwo gabinetu ma objąć p. Świeżyński, **z Galicyi i z zaboru pruskiego wejdzie do gabinetu po trzech delegatów** — nie po dwóch, jak pierwotnie projektowano — a z kresów wschodnich jeden (Meysztowicz).

Kombinacyę personalne zbliżają się po części do podanej niedawno z Wiednia listy członków gabinetu.

Dla zaboru austryackiego ma być przyznana w gabinecie jedna teka resortowa i dwie ministeryalne bez teki. Za pewne uchodziły w niedzielę nazwiska **prezesa Tertila i posła Głąbińskiego,** trzecie miejsce miałoby przypaść ludowcom.

Ze strony zaboru pruskiego uchodziły za pewne nazwiska **Seydy i Trąmpczyńskiego.**

Premier austryacki o przebudowie Austro-Węgier.

Wiedeń. (B. K.) Na wczorajszem posiedzeniu Izby panów Forszt i towarzysze wnieśli **interpelacyę** w sprawie wydania manifestu **cesarskiego**. Interpelanci wyrażają **solidarność z dążeniami czeskiego narodu** do utworzenia samodzielnego państwa czesko-słowackiego, zwracają się **przeciw zawartemu w manifeście podkreśleniu nietykalności Węgier** i protestują przeciw nieludzkiemu losowi Słowaków, jakoteż przeciw zachowywaniu obszarów niemieckiego osiedlenia w Czechach, a wkońcu **podkreślają jednolitość obszaru kraju czeskiego.**

Prezydent Windischgraetz gani zawarte w interpelacyi ataki na monarchię i Niemcy.

Prez. min. **Hussarek** oświadcza, że zdaniem jego **odpowiedź ta nie daje najmniejszego powodu**, by uważać rozpoczętą wymianę **zdań** za przerwaną. Owszem, po szczegółowem zbadaniu zawartych w nocie momentów,

BĘDZIEMY DALEJ PROWADZIĆ NASZĄ AKCYĘ POKOJOWĄ

i damy na notę odpowiedź. Rozpocznie się potem dyskusya pokojowa i spodziewam się, że mimo trudności świat rzeczywiście w najbliższym czasie zakończy swe cierpienia. Mówca **zaznaczył**, że o ile punkt 10 zasad Wilsona odnosi się do przyszłego stanowiska narodów austryackich, **a punkt 13 do przyszłego stosunku obszarów bezwątpienia przez ludność polską zamieszkałych**, to krok pokojowy monarchii jest równocześnie punktem węzłowym przyszłego wewnętrzno-politycznego rozwoju. **Przy swobodnem współdziałaniu narodów i podług ich woli ma się** Austrya **przemienić w państwo związkowe.** Każdy naród w obszarze swego osiedlenia przedstawiać będzie własny twór państwowy. **Samostanowienie narodów ma także swoje naturalne granice.** Pierwszą z nich i najważniejszą jest równo samostanowienie drugiego narodu o sobie. W pewnych punktach okaże się konieczność wspólnego przestrzegania wspólnych interesów. Nie tylko **reprezentacya na zewnątrz i wspólna obrona**, ale zwłaszcza stosunki gospodarcze należą do tych spraw, które wymagają **skojarzenia wspólnych sił.** Naturalny cel przekształcenia monarchii może dokonać się **tylko w drodze konstytucyjnej** przez współdziałanie narodów. Rząd poprze to dzieło wedle możności i jeżeli w manifeście mowa jest **o nietykalności krajów korony węgierskiej**, to jest to samo przez się zrozumiałe.

Przekształcenie naszej państwowości dokonywa się niezależnie od decyzyi, jakie monarchia w krajach korony węgierskiej dokonać myśli. **Zasadnicza myśl stosunku wspólności z Węgrami, wypływająca z sankcyi pragmatycznej, zachowa nadal swą siłę żywotną**, lecz konstytucya z r. 1867 uledz musi rewizyi. Dziś jednak głównem zadaniem jest przekształcenie wewnętrzne. **Zanim stworzone będą nowe żywotne urządzenia, dawne pozostają w mocy.**

Na wniosek bar. Becka uchwalono przeprowadzić dyskusyę nad oświadczeniem Hussarka. Przy wyborach uzupełniających **wybrano byłego ministra spraw zagr. hr. Czernina członkiem delegacyi.**

Pożegnanie Austryi przez Niemców austryackich.

Wiedeń (B. K.). Wczoraj po południu w sali obrad sejmu dolno-austryackiego obradowało niemieckie zgromadzenie narodowe, które otworzył przemową poseł do Rady państwa, profesor Waldner. Mówca oświadczył, że z polecenia wszystkich stronnictw niemieckich zaprosił na dzisiejsze obrady **wszystkich niemieckich posłów do Rady państwa, ażeby** imieniem narodu niemieckiego w Austryi, jako jego reprezentacya, wybrana uroczyście, ogłosiła prawo samostanowienia o sobie, o własnej niezawisłej państwowości i powzięła zasadnicze uchwały dla państwa niemiecko-austryackiego.

Historya uczyniła nas, — powiedział mowca, — założycielami starego państwa austryackiego. Przez setki lat wiernie i z poświęceniem służyliśmy temu państwu, na polu kulturalnem i gospodarczem. **Obecnie żegnamy się z tem państwem, ażeby naszą siłę narodową oprzeć wyłącznie na własnych podstawach,** aby zbudować nową wspólnotę, służącą tylko naszemu narodowi.

Mowca zakończył słowami: **Niech żyje Austrya niemiecka!**

Zgromadzeni powtórzyli ten okrzyk.

Uchwalono następnie aż do wypracowania osobnego regulaminu zastosować regulamin Izby poselskiej.

Prezydentami wybrano: Dinghofera (niemiecka narodowa partya), Seitza (socyalny demokrata), Finka (chrześciańsko-społeczny).

Zgromadzenie przyjęło następnie jednomyślnie rezolucyę, w której wyrażono stanowczość narodu niemieckiego w Austryi co do **utworzenia samodzielnego państwa austryacko-niemieckiego i** uregulowanie jego stosunków do innych narodowości przez swobodne umowy. Niemiecko-austryackie państwo domaga się władzy nad całym obszarem osiedlenia Niemców, zwłaszcza także w krajach sudeckich. **Wszelkiej aneksyi obszarów, zamieszkałych przez niemieckich włościan, robotników i obywateli przez inną narodowość, przeciwdziałać się będzie jak najstanowczej. Dostęp do morza Adryatyckiego musi być zagwarantowany** przez umowy z innymi narodami. Aż do wyboru konstytuanty na podstawie ogólnego, równego prawa wyborczego, naród niemiecki reprezentowany będzie w Austryi przez ogół niemieckich posłów do Rady państwa, jako prowizoryczne zgromadzenie narodowe niemieckiej Austryi. To zgromadzenie domaga się, aby aż do zebrania się konstytuanty narodowej, miało **prawo reprezentowania narodu niemieckiego w Austryi przy rokowaniach pokojowych, prowadzenie rokowań z innymi narodowościami** w sprawie oddania administracyi nowym państwom narodowym i w sprawie nowego ukształtowania stosunków między narodami, dalej **ustanowienia władzy ustawodawczej i wykonawczej** i ustalenia ordynacyi dla konstytuanty narodowej. Przygotuje też ono organizacyę wewnętrznej administracyi państwowej niemieckiej Austryi.

Dla załatwienia tych zadań zgromadzenie uchwala wybór komisyi wykonawczej z 20 członków.

Po przyjęciu rezolucyi przewodniczący Sietz enuncyuje utworzenie prowizorycznego zebrania narodowego niemieckiej Austryi.

Pos. **Adler** odczytał następnie oświadczenie, w którem wyraża gotowość zjednoczenia się z **innymi sąsiednimi narodami w swobodny związek narodów**, jeżeli one tego pragną wśród **warunków, możliwych do przyjęcia, w przeciwnym** razie **niemieckie państwo austryackie musiałoby się przyłączyć do państwa niemieckiego w formie odrębnego państwa związkowego.**

Poseł **Pantz** oświadcza imieniem niem.-austr. partyi niezawisłości, że **utworzenie państwa związkowego wraz z innymi narodami dawnej monarchii nie może wchodzić w rachubę, ponieważ niezawisłość i samodzielność, które wzięły w rece wszystkie narody, stoi w sprzeczności z istotą urządzeń państwa związkowego.**

Poseł **Schraffl** imieniem chrześc.-społ. zjedn. oświadcza, że jeżeli nowe państwa gotowe są swobodnie połączyć się w państwo związkowe, to zjednoczenie chrześc.-społ. będzie za utworzeniem takiego państwa związkowego.

Poseł **Offner** wyraża nadzieję, że nowe państwo bedzie oparte na zasadach demokratycznych, nie powróci do nieszczęsnego absolutyzmu feudalnego i rządów biurokratycznych.

Poseł **Knirsch** imieniem niem. stronnictwa pracy **porzuca myśl połączenia niemiecko-austryackiego państwa z innemi słowiańskiemi państwami w państwo związkowe**, domaga się prawnopaństwowego **połączenia niemieckiej Austryi, jako państwa związkowego, z państwem niemieckiem.**

Poseł **Steinwender** z polecenia związku niem. stronnictw narod. oświadcza, że państwo niemiecko-austryackie ureguluje swój stosunek do innych narodów swobodnie, na podstawie samookreślenia.

Następnie **wybrano komitet wykonawczy z 20 posłów złożony.**

Przyjęto następnie wniosek, polecający wydziałowi wykonawczemu, aby przeprowadził **dyskusyę nad położeniem, stworzonem przez odpowiedź Wilsona** i aby przedłożył wnioski zgromadzeniu narodowemu.

Poseł **Fink** w przemówieniu końcowem dał wyraz tęsknocie za pokojem.

Wśród burzliwych oklasków i okrzyków „heil" zamknięto zgromadzenie.

* * *

Wiedeń (B. K.). Wybrany przez zgromadzenie narodowe komitet wykonawczy postanowił ze swego łona wydzielić trzy grupy dla najważniejszych prac, mianowicie: 1) **wojna i sprawy graniczne**, z prezydentem Seitzem na czele; 2) **administracya wewnętrzna i konstytucya**; na czele tej grupy stoi prezydent Dinghoffer; 3) gospodarstwo i aprowizacya, z prezydentem Finkiem na czele. Nadto **postanowiono o ukonstytuowaniu się niemieckiego zgromadzenia narodowego zawiadomić rząd austryacki, rząd austr.-węgierski, ludy Austryi i zagranicę.**

Gwałtowny spadek na giełdach Wiednia, Berlina i Budapesztu.

Wiedeń (B. K.). Pod wrażeniem odpowiedzi Wilsona przyszło do dotkliwego spadku na giełdzie, zwłaszcza przy początku obrotów. **Kierujące papiery banku austro-węgierskiego straciły 69, a także papiery węgierskie 45, koleje państwowe 42, montany i papiery tureckie po 41 koron.** Poprawa trwała krótko, poczem papiery utrzymały się **na najniższym kursie**, jaki osiągnęły. **Tylko papiery czeskie notowały silnie.** — W szrankach, przy bardzo miernych obrotach, **papiery żeglugi straciły 35 do 160 koron, papiery fabryki broni 80, węglowe do 70, naftowe 30 do 100, zakładów elektrycznych 33 koron.**

Budapeszt (B. K.). **Odpowiedź Wilsona wywarła na giełdzie przygnębiające wrażenie**, lecz podaż nie była tak nagła, jak po drugiej odpowiedzi Wilsona pod adresem Niemiec. **W kulisach spadły kursa o 30 do 40 koron.** Papiery wielkiego przemysłu **straciły o 100 do 150 koron.**

Berlin (B. K.). Na otwarciu giełdy zaznaczył się **spadek kursów we wszystkich papierach, po części bardzo znaczny.** Obrót był na ogół spokojny. **Najbardziej ucierpiały papiery, zależne od targu wiedeńskiego.**

Deputacya taryby litewskiej u kanclerza.

Berlin. (B. K.) Wczoraj przyjął kanclerz państwa deputacyę taryby litewskiej, **która przedstawiła mu żądania narodu litewskiego, co do** nowego ukształtowania państwa litewskiego.— Ks. Maks badeński zawiadomił przybyłych, że Niemcy pozostawiają narodowi litewskiemu uregulowanie jego konstytucyi i stosunków do narodów sąsiednich. **Zarząd państwa nie zamierza samodzielnie decydować o granicach Litwy i Polski.** Podobnie też jest zamierzone oddanie władzy ustawodawczej rządowi litewskiemu. Będzie rzeczą taryby utworzyć tymczasowy rząd przy współdziałaniu wszystkich warstw i wszystkich narodowości w kraju. Zapowiedziana przez rząd niemiecki **przemiana administracyi wojskowej w kraju w administracyę cywilną jest już zainicyowaną.** Jakkolwiek kierownictwo państwa pragnie wszystkie wojska niemieckie jaknajszybciej wycofać, to przecież gotowe jest aby uczynić zadość życzeniom nadchodzącym, **na razie wojska te pozostawić.** Rzeczą tymczasowego rządu litewskiego będzie utworzyć milicyę i policyę.

„Austro-Węgry i Turcya nie mogą wejść do Ligi narodów“.

Kraków, 22. października.

(ch) Odmowna odpowiedź Wilsona na propozycyę austro-węgierską w sprawie zawieszenia broni i rokowań o pokój na podstawie jego 14 punktów była niespodzianką chyba tylko dla austryackiego czytelnika gazet wiedeńskich i berlińskich. Albowiem głosy prasy koalicyjnej od samego już początku wskazywały wyraźnie, jak wypadnie ta odpowiedź.

Bliższych informacyi co do motywów, które skłoniły Wilsona do odmownej odpowiedzi na propozycyę Austro-Węgier możemy też zaczerpnąć przedewszystkiem z głosów prasy włoskiej.

Gdy rozeszła się — podana także półoficyalnie przez B. Reutera — wieść, iż Austro-Węgry i Turcya noszą się z myślą **oderwania się od Niemiec,** korespondent rzymski „Corriere dela Sera“ pisał, **reasumując zapatrywania miarodajnych kół rządowych włoskich:**

„Odłączyć się od Niemiec — znaczy tyle dla obu państw, co odłączyć się od ruiny. Giuseppo Mazzini jeszcze w r. 1858 pisał o nich: „Losy cesarstwa austryackiego i cesarstwa tureckiego w Europie są nierozdzielnie złączone. Obie anomalie państwowe będą stać i upadać razem“.

Przechodząc do omówienia ewentualności porozumienia się koalicyi z Austro-Węgrami i Turcyą pisze korespondent „Corriere dela Sera“:

„Ustanie kroków nieprzyjacielskich ze strony Bułgaryi, **państwa narodowego, mogło było być przyjętem bez wprowadzenia zamącenia do będącej już dziś w stanie powstawania przyszłej Ligi narodów. Takie przyjęcie jednak nie mogłoby mieć miejsca wobec cesarstwa otomańskie go i habsburskiego.**

Co bowiem Austrya i Turcya **mogą nam ofiarować dla przyspieszenia naszego zwycięstwa** kiedy ono stało się pewnem i nieuchronnem, aby snać ta oferta pokojowa nie była okupiona tem, iż **zwycięstwo nasze przestałoby być dla nas zwycięstwem a zamieniło się na mierny a może nienormalny kompromis?**

„Czyż moglibyśmy dopuścić do Ligi narodów państwa antynarodowe? Znieść, aby Ormianie (w Armenii) naród męczenników, który wycierpiał tyle prześladowań, wszedł w skład Ligi narodów pod jarzmem morderców, rozbójników i gwałcicieli tureckich i kurdyjskich? **Czyż możemy uznać za nieistniejące przyrzeczenia solidarności, dane Polakom, Czecho-Słowakom, Jugosłowianom i Rumunom?** Czyż oderwanie się Wiednia i Konstantynopola od Berlina da się uzyskać bez konieczności **aprobowania monstrualnych następstw,** jak to, o którem wspomnieliśmy co do Armenii, **bez niedotrzymania przyrzeczeń, jakiemi związaliśmy się wobec Polski, Czech, Jugosławii i Rumunii?“**

Że w krajach koalicyi była myśl o możliwości zawieszenia broni z Austryą i Turcyą, dowodzą głosy prasy angielskiej o warunkach, pod jakimi byłoby ono możliwem.

Według wywodów austro-filskiej „Manchester Guardian“

AUSTRYI NALEŻAŁOBY PRZY ZAWIESZENIU BRONI POSTAWIĆ PODOBNE WARUNKI, CO BUŁGARYI,

między innemi Austro-Węgry miałyby zapewnić koalicyi **prawo korzystania ze wszystkich linii komunikacyjnych na terytoryum austro-węgierskiem, przez co Niemcy byłyby wystawione na niebezpieczeństwo zupełnie niespodzianego ataku koalicyi.**

Rozwiązanie austro-polskie było dla konserwatystów środkiem, nie celem.

Kraków, 22 października.

„Czas“ krakowski zamieścił we wczorajszym numerze artykuł wstępny, jak się zdaje, pióra jednego z wybitnych polityków polskich, **re**prezentowanego przez ten dziennik konserwatywnego obozu, w którym, rozprawiając się z socyalistami i narodowymi demokratami, taką im daje odpowiedź:

„Głoszą (stronnictwa wymienione) — pisze „Czas“ — **żeśmy z programem naszym przegrali, a tem samem utracili prawo do zabierania głosu, gdy Polska powstaje.** Jakiż to jednak był nasz program i do czego my dążyliśmy od początku wojny? Przecież nie do czego innego, jak **do utworzenia polskiego państwa.** Dlatego szliśmy z legionami przeciw Rosyi, dlatego już wśród wojny budowaliśmy państwo polskie, wyzyskując wszelkie dane warunki, a w szczególności równoległy interes Austryi. **Dla nas austro-polskie rozwiązanie było środkiem, a nie celem, my przez nie chcieliśmy przedewszystkiem zabezpieczyć Polsce Galicyę wschodnią.** Były chwile, w których za tą drogą budowy państwa polskiego oświadczała się większość narodu. Udaremniła ją zawziętość i zachłanność Niemiec, zmarnowały ją Austro-Węgry w traktacie brzeskim. Gdyby jednak w obecnej chwili stało już państwo polskie dwudziestomilionowe, złożone z Królestwa i Galicyi, to ten fakt nie przeszkadzałby przecież w czemkolwiek jednoczeniu ziem polskich. Dziś, gdy wynik wojny przynosi nam państwo polskie, to my nie pytamy się, w jakiej drodze i w jakiej formie to następuje, lecz mamy świadomość, że spełnia się ten program, nad którym od początku wojny pracowaliśmy najkonsekwetniej“.

„Miejsce w Polsce — kończy energicznie „Czas“ — jakie nam się należy, zajmiemy sami, nie z łaski narodowych demokratów i socyalistów“.

Masowe ataki samolotów angielsko-francusko-amerykańskich.

Atak eskadr złożonych ze 120 i 223 samolotów.

Kraków, 22. października.

(?) „Matin“ z d. 13 października donosi, iż d. 2 października 120 samolotów służących do bombardowania wzięło udział w akcyi lotniczej pod miejscowością Semide.

ZNIŻAJĄC SIĘ DO 900 I 1000 M. NAD ZIEMIĘ **obrzuciły one 27 tonami materyałów wybuchowych oddziały niemieckie,** uchodzące w kierunku północnym i atakowały je następnie karabinami maszynowymi, zużywając w tym celu **12 tys. pocisków, siejących wśród Niemców strach paniczny.**

W ciągu nocy Niemcy zgromadzili wojska na tym samym obszarze Machault—Semide w celu wykonania kontrataku. Zamiarem Niemców było w tym wypadku głównie powstrzymać pochód Francuzów i pozwolić przez to wojskom i artyleryi niemieckiej ujść w kierunku Vouziers bez poniesienia zbyt wielkich strat.

Następnego dnia rozegrało się

WYDARZENIE HISTORYCZNE, JEDYNE W CIĄGU TEJ WOJNY.

Oto po raz pierwszy od chwili zastosowania awiatyki do celów wojennych, rozwinął się **masowy atak 223 samolotów** przeciw Iasom Semide, St. Ptienne-a-Arnes i stacyi Machault.

Zniżając się jaknajbardziej nad ziemię ta falanga samolotów, znajdująca się pod komendą głośnego dowódcy nazwiskiem de Goys, któremu udało się ujść już w ciągu tej wojny z niewoli niemieckiej, **rzuciła na Niemców 50 ton materyałów wybuchowych i atakując** ponadto mitralieżami wystrzeliła **17.000 pocisków.**

Niektóre z **biorących udział w ataku samolotów powracały trzykrotnie do swego miejsca wzlotu w celu zaoprowidowania się w amunicyę** i znów szły do ataku. Do tak czynnych **lotników** należeli: najdzielniejszy zda się z pośród lotników francuskich, komendant Vuillemin, adjutant Henin, sierżant Trembler, bombardier karabinów maszynowych porucznik Bensen, podpor. Laffaille, podoficerowie Oudart, Hugon, Thedenin, Gillet, Paillart i Thomas.

Z pośród całej tej falangi 223 samolotów **nie wrócił tylko jeden** i to wskutek defektu motoru.

Francuzi patrzą **na powyższe** dwa ataki jako na **początek ofenzywy powietrznej koalicyi.**

Z państwa bojaźni Bożej.

TRZY „K“ CESARZOWEJ NIEMIEC.

Kraków, 22 października.

(ch) W niewyczerpanem źródle dla charakterystyki rodziny **Hohenzollernów,** którem są ogłoszone ostatnio w pismach amerykańskich **pamiętniki** lekarza-dentysty na cesarskim dworze niemieckim **dra Davisa,** znajduje się następujące charakterystyczne uwagi **o żonie cesarza Wilhelma, cesarzowej Wiktoryi.**

Małżeństwo ces. Wilhelma było nawskroś **małżeństwem politycznem i engenetycznem.** — Wiktorya, księżniczka szleswicko-holsztyńska nie była ani piękną, ani bogatą: **małżeństwo miało na celu przejednanie prowincyj zdobytych na Danii i domieszanie zdrowej krwi do krwi rodziny Hohenzollernów.** Z biegiem lat, białość, która przyprószyła włosy cesarzowej, złagodziła nieco za grube rysy i za żywy koloryt oblicza. Cesarzowa jest starszą o rok od męża. Dość „tęga“ z wyglądu, z czasem stała się korpulentną.

Co do upodobań cesarza — to **kobiety otyłe nie były w jego guście:** niejednokrotnie skarżył się drowi Dawisowi, iż podczas spacerów w „Tiergarten“ pozdrawia go za wiele oblepionych tłuszczem żydówek.

Podczas wizyt w pracowni dentystycznej dra Dawisa, cesarzowa w swych rozmowach nie poruszała nigdy, nawet z lekka kwestyj politycznych: **rozmowy dotyczyły zawsze spraw pospolitych; ulubionymi tematami rozmów cesarzowej były zajęcia domowe i kuchnia.** W Berlinie zawyrokowano z tego powodu, iż

CESARZOWĄ ZAJMUJĄ TYLKO TRZY „K“: KIRCHE (KOŚCIÓŁ), KUECHE (KUCHNIA) I KINDER (DZIECI).

Ostatni raz leczył dr Dawis cesarzową w czerwcu 1917 r. w Hamburgu, gdzie mieściła się siedziba głównej kwatery niemieckiej. Gdy przybył do pałacu, na wstępie już zdziwił go **dobór potraw,** jakie podawano mu jako przekąskę: **biały chleb (w czwartym roku wojny!)**

Kłopoty Niemców z tajnym dziennikiem belgijskim.

Kraków, 22. października.

(?) Jak donoszą dzienniki francuskie, wydawany w Brukseli tajny dziennik „La Libre Belgique“ (Wolna Belgia), z okazy czwartej rocznicy swego istnienia wydał numer specyalny z podobizną gubernatora niemieckiego, generała Falkenhausena. Pod portretem umieszczone były dwa autografy generała, brzmiące jak następuje: „Moje najlepsze uznanie, ale traktujcie lepiej te bydlęta“. Podpisano: **Falkenhausen.**

W niewytłomaczony dotychczas sposób, niemiecki generał otrzymał pocztą egzemplarz tego numeru, ale nawet znalazł go we własnem ... ubraniu. Gubernator rozwścieczony — jak pisze paryski „Le Journal“ — wezwał czterdziestu najlepszych detektywów z Berlina, polecając im aby wykryli winnych za wszelką cenę.

Detektywi berlińscy wykryli wreszcie drukarnię dziennika „Libre Belgique“. Drukarza aresztowano i skazano na 12 lat przymusowych robót, detektywi zaś uczcili swe powodzenie.

W dwa tygodnie później dziennik ten ukazał się ponownie, zamieszczając w pierwszym zaraz po przerwie numerze fotografię bankietu detektywów, uzupełnioną ciętymi komentarzami. Gubernator i tym razem znalazł egzemplarz tego numeru w własnej kieszeni!

Dopiero po wojnie — pisze „Journal“ — oczywiście dowiemy się w jaki sposób dziennikowi temu udawało się ciągle intrygować władze niemieckie.

mięso i wino z winnic z nad Mozelli. Przez całe trzy dni, przez które bawił w pałacu cesarskim, **pożywienie było jak za dawnych, dobrych czasów „antebellum“.**

NIC NIE WSKAZYWAŁO NA TO, ABY DWÓR CESARSKI ZNAŁ OGRANICZENIA ŻYWNOŚCIOWE,

któremi od tak dawna już „rozkoszowały“ się całe Niemcy.

Gdy dr Dawis wyraził wobec cesarzowej zdziwienie z powodu przedwojenego doboru potraw, ces. Wiktorya zauważyła:

— Tak jest, mamy wszystko. **Ja bowiem WIELKĄ WAGĘ PRZYKŁADAM DO JEDZENIA.**

Uważam bowiem bardzo na swoje zdrowie...

Zygzaki.

Aforyzmy pokojowe.

Łatwo dyktować pokój — z kijem w ręku.

*

Dla niektórych pokój może stać się wiecznem odpoczywaniem.

*

Fajka pokoju, jaką zapali Wilson, w każdym razie nie będzie napełniona... ersatzem.

*

Kwestya, gdzie będzie pokój zawarty, zdaje się być rozwiązaną odezwaniem się prezydenta Clemenceau ja im dam pokój w Brześciu i w Bukareszcie!

*

— Im okrutniejsza wojna, tem humanitarniejsza, bo krócej trwa — powiedział Hindenburg.

— Im okrutniejszy pokój, tem humanitarniejszy, bo dłużej trwa — powiada Clemenceau.

*

— Nie sztuka zabić ciele, dobrze zabić sztuka — powtarza za Krasickim Foch.

*

Taksa za pogrzeb I. klasy ma wynosić dwa biliony koron.

*

Czemu Wilson większy jest od Mojżesza? Bo Mojżesz stworzył 10. — Wilson aż 14 przykazań.

*

Czem generał Foch różni się od Mojżesza? Tem, że Mojżesz swój lud wywiódł z krainy niewoli, a Foch swój lud wprowadza w krainę niewoli.

*

Hindenburg miał powiedzieć: można się urodzić pod konstelacyą lwa, ale można umrzeć pod konstelacyą raka.

*

Na cześć Hindenburga wybito medal. Odwrotną stroną tego medalu powinien być — Foch.

*

Cesarz niemiecki do sułtana tureckiego: Et tu, Brute?

To samo zawołał i Ferdynand bułgarski, gdy go wyświecono z Austryi.

*

Niemcy po wojnie bardziej będą Boga potrzebowali niż podczas wojny.

*

Wir, Deutschen, fuerchten nur Gott — powiedział Bismark.

Niechby teraz żył!

*

Kitchener utonął, a Foch wypłynął.

*

*

Każda przebudowa jest tylko partactwem — twierdzą architekci.

*

*

W Brześciu zawarli Niemcy pokój chlebowy... w Brukseli wypiją jeszcze piwo, jakiego nawarzyli.

*

Wilson ma w sobie coś... z Wotana.

*

Der deutsche Gott, der Eisen wachsen liess, przeoczył widocznie, że z żelaza można budować tanki.

*

Minister Burian powiedział, że Austrya nie czuje się pobitą.

Widocznie austryaccy mężowie stanu zniecierpliwili się przed wojną.

*

Prasa berlińska z radością pisze o nowonarodzeniu Niemiec.

Zato z niechęcią odnosi się do ojca chrzestnego.

*

— Gdybyśmy to teraz mogli samostanowić o sobie! — wzdychają niemieccy mężowie stanu.

*

Gott ist mit uns! — wołali niedawno.

Gott sei mit uns! — wołają teraz.

*

Jest siedem grzechów głównych, a osiem pożyczek wojennych.

*

Von dem Dome schwer und bang

Toent die Glocke Grabgesang...

Ten szyllerowski dzwon należało przedewszystkiem zarekwirować.

*

Dewiza austryackich mężów stanu:

Jakkolwiek się dzieje, nie traćmy nadziei!

St. Pożarowski.

NA DOBIE.

MÓJ PANIE.

Jedno niewielkie zdanie
wokoło powtarzają —
to słówka dwa: „mój panie“,
co znaczeń wiele mają.

W kawiarni dziś kelnerka,
niosąc żądane danie,
zalotnie okiem zerka,
rzucając ci: „mój panie“...

Sąd sądzi dziś zbrodniarza
za krwawy mord, włamanie,
a sędzia wciąż powtarza:
— „wyjaśnić chciej, mój panie“...

Mąż jakiś po kryjomu
ściskał dziewczątko-łanię,
a żona groźnem w domu
przyjęła go: „mój panie“...

I temu dziś z mocarzy,
co wziął siarczyste lanie,
by otrzeć łezki z twarzy
rzucono zwrot: „Mój panie“...

W kompromis owinięte
spraw polskich rozwiązanie,
zostało też rozcięte
zwyczajnem tem: „Mój panie“...

I dziś, że wyzwolona,
Polska bez obcych wstanie,
zasługa to Wilsona,
i jego słów: „Mój panie“...

Jah.

Chwila bieżąca.

Kalendarzyk.

Św. Urszuli

Wschód słońca 6·12

Zachód słońca 4·36

Długość dnia 10·24

wtorek 22 październ.

REPERTUAR TEATRU IM. SŁOWACKIEGO:

Wtorek: „Wyzwolenie“.

TEATR POWSZECHNY.

Wtorek: „Piękna żonka“.

—o—

O chleb dla ludności miejskiej.

(d) U prezydenta Federowicza odbyła się konferencya z ks. Andrzejem Lubomirskim, reprezentującym Tow. Rolnicze, i hr. Zdzisławem Tarnowskim, przedstawicielem komitetu związku rolników krakowskich, którzy imieniem rolników wielkich i drobnych oświadczyli gotowość oddania nadwyżki swych płodów rolnych cierpiącej głód ludności miast. W danym wypadku głównie szło o Kraków.

Deklaracya ta organizacyi rolniczych pozwala mieć nadzieję rozwikłania trudnych problemów wyżywienia ludności w ciężkim okresie zimy. Idzie tylko o to, by miasto z należytym pospiechem wykorzystało przedłożoną ofertę i sądzimy, że nieomieszka tego uczynić.

Z dziedziny frazesów należałoby raz przejść do czynów, a my dotychczas zbyt często słyszymy teoretyczne wywody na różne tematy aprowizacyjne, zbyt rzadko natomiast widzimy piękne pomysły w pełni realizacyi. Sądzimy, więc, że tym razem będzie inaczej, tembardziej, że rolnicy krakowscy sprawę traktują poważnie, czego dowodem obrady, które toczyły się przez dzień wczorajszy i toczą dzisiaj u Zdzisława hr. Tarnowskiego.

W czwartek odbędzie się posiedzenie m. Rady gospodarczej z marszałkiem powiatu dr. Stefanem Skrzyskim w sprawie dostawy ziarna dla Krakowa.

—o—

Zakończenie strajku nauczycieli.

(d) Wydział Tow. naucz. szkół przem. uzup. w Galicyi oraz Komitet wykonawczy Zgrom. del. tych szkół odbyły wspólne posiedzenie dnia 20 bm. w Krakowie i postanowiły wezwać bezzwłocznie nauczycielstwo do podjęcia nauki w uzup. szkołach przemysłowych i handlowych w kraju. Wprawdzie **Wydział krajowy nie zadowolił uchwałą swoją w całości słusznych żądań nauczycielstwa, ponieważ jednak obecna chwila wymaga nieodzownie skupienia wszelkich sił społeczeństwa dla jednego celu budowania państwowości polskiej i karnego spełniania obowiązków, nauczycielstwo podejmuje pracę,** aby młodzież rękodzielnicza i handlowa nie była dłużej pozbawiona opieki i nauki, oświadczając, że **postulaty swoje z 9 września br. (częściowo tylko zrealizowane) uważa za minimum swoich żądań** i do spełnienia ich wytrwale dążyć będzie.

Uzyskane polepszenie stosunków materyalnych naucz. szkół przem. uzup. przedstawia się następująco: a) wynagrodzenie za godzinę nauki dosięgnie wraz z dodatkiem drożyźnianym w miastach większych 6 kor., w miastach mniejszych 5.25 kor. (dotychczas 2—3.50 kor.): b) wynagrodzenie kierowników będzie wynosiło za pierwszą klasę 250 względnie 300 kor. za każdą następną 60 kor.: c) kierownikom szkoły przyznaje się prawo do 3 kwinkweniów po 100 kor.: d) wymiar wynagrodzeń będzie jednakowy we wszystkich klasach i za wszystkie przedmioty; e) zaprowadza się zatwierdzenie w zawodzie nauczycielskim.

—o—

Dr. Tertil o Galicyi wschodniej.

Wobec dziennikarzy warszawskich oświadczył dr. Tertil na temat pogłosek o ewentualnem oderwaniu Galicyi wschodniej:

— **Pogłoski w tem brzmieniu,** jak to podały wczorajsze depesze, **wydały się nam nieprawdopodobne.** Potwierdza nasze mniemanie **treść manifestu, który nie przesądza sprawy Galicyi.** Muszę jednak zaznaczyć, iż **były premier Seidler,** który podpisał akt brzeski i dodatkowe traktaty, **nigdy nie zapomni nam swego upadku.** A jest on obecnie u boku korony i muszę powiedzieć, że tak, jak **nie był nigdy dobrym doradcą,** tak i dziś nie jest wyłączone, że jego wpływ ujawni się na zewnątrz w sposób, który w nas będzie mierzył, **a Austryi zaszkodzi.**

—o—

Brak delegatów z zaboru pruskiego.

Przedstawiciele zaboru pruskiego, posłowie Seyda i Trampczyński, **nie mogli przybyć do Warszawy, skutkiem odmówienia im przez Payera paszportów.**

—o—

Administracya polska w Królestwie.

Władze austryackie zwróciły się do rządu polskiego **o mianowanie gubernatora cywilnego do przejmowania administracyi w okupacyi austryackiej.**

Władze niemieckie zawiadomiły rząd polski, **że dla spraw kolejowych i dla etapów zamianowani będą osobni komisarze.**

Rząd niemiecki miał wyrazić zgodę na odda-

nie władzom polskim całej administracyi z wyjątkiem kolei i kopalń, które oddane będą później.

Polski związek wojskowy w armii austryackiej.

„Kuryer Warszawski“ z soboty donosi:

Przybył do Warszawy przedstawiciel polskiego Związku wojskowego w armii austryackiej.

Sejm pruski przeciwko oddaniu zaboru pruskiego.

„Vossische Zeitung“ donosi:

Sejm pruski ma uchwalić rezolucyę przeciwko oddaniu Polakom wschodnich prowincyj Prus. Posłowie polscy i socyalistyczni będą głosowali **przeciw tej rezolucyi.**

Żądania południowych Słowian.

(?) Dzienniki wydawane w Zagrzebiu, ogłaszają proklamacyę Rady narodowej, zawierającej następujące żądania Kroatów, Serbów i Słoweńców.

1) Rada narodowa żąda złączenia **wszystkich** Kroatów, Serbów i Słoweńców w etnograficzne państwo **narodowe bez względu na obecne granice państwowe i krajowe.**

2) Prawa przedstawicielstwa dla Kroatów, Serbów i Słoweńców **na konferencyi pokojowej.**

3) Rada narodowa **protestuje przeciw manifestowi cesarskiemu** jako jednostronnemu rozwiązaniu **i nie zgadza** się, aby kwestyi południowosłowiańskiej odebrano jej charakter międzynarodowy.

4) **Nowe państwo ma** być oparte na zasadach demokratycznych.

Proklamacya ta podpisana jest przez prezydenta Koroseca.

Arc. Wilhelm Habsburg królem ukrainy.

Z Kijowa donoszą, że propaganda monarchistyczna szerzy się z ogromną energią po całej Ukrainie. Propagandę tę prowadzą głównie Rusini z Galicyi wschodniej.

Na króla Ukrainy ma być powołany arcyksiążę Wilhelm Habsburg, syn arcyksięcia Karola Stefana, władający wybornie językiem ukraińskim.

Hetman Skoropadski sprzyja tej koncepcyi i ma być mianowany dożywotnim hetmanem polnym, czyli naczelnym wodzem ukraińskich sił zbrojnych.

Zgromadzenie ludowe, które powoła króla, będzie pospiesznie zwołane na zasadzie uproszczonej delegacyi od gmin i miast. Sejm prawidłowy zwołany będzie dopiero przez króla.

Padną, bo nie umieli nad sobą panować...

(ll) Przeżyły się już w Niemczech hasła junkierskie i zdają się nowe nadchodzić czasy, skoro „Frankf. Ztg.“ bezkarnie ogłasza artykuł pt.: „Golgota narodów“, w którym między wierszami grozi tym, którzy dotychczas rządzili.

„Ludy — pisze on — po latach troski i niedoli chcą spokojnie żyć, **chcą opłakiwać poległych, chcą widzieć, jak rosną kwiaty i nie chcą już niewoli i nędzy.** Lecz nie nadeszła jeszcze ta godzina, w której ludzkość odetchnie i lękać się należy, że od tej godziny dzieli nas jeszcze twarda, straszna walka ostatnia.

Ci, którzy dotychczas rzucali wielkie, rozkazujące słowa, padną, bo nie umieli we właściwej chwili nad sobą panować i woli swej okiełznać.

Urzędowe kłamstwa niemieckie.

(Kg) Przed kilku dniami rozszerzały gazety niemieckie wiadomość o **żądaniu Rady Regencyjnej pozostawienie okupacyi** w **Królestwie Polskiem.**

Tak prasa polska, jak i **rząd polski** zaprzeczył natychmiast tym pogłoskom.

Obecnie dzienniki berlińskie podają zaprzeczenie **rządu polskiego** (via Biuro polskie w Haadze), przyczem np. „Vossische Zeitung“ **zaznacza, że wiadomość tę otrzymała z urzędowego źródła niemieckiego.**

Niemcy, przyciśnięci do muru, nie mogąc wyjść z rozmaitych sytuacyi, **jakie ich wewnętrzna polityka gwałtu i ucisku przez lat cztery stworzyła, starają się w naiwny sposób urabiać opinię świata, nie cofając się przed fałszowaniem lub stwarzaniem celowo wiadomości.**

Kraje nadreńskie jako zastaw?

(Kg) **Dzienniki francuskie omawiając** stosunek Niemiec do Francyi zaznaczają, że dopóki **kraje zajęte przez Niemców nie zostaną odbudowane, należy żądać zastawu,** którym mają być kraje po lewym brzegu Renu leżące.

Ludność obecna tych krajów zostałaby prowizorycznie wysiedloną, a miasta i wsie, fabryki i majątki ziemski zajęliby na ten czas poszkodowani Francuzi, eksploatując majątki na własny rachunek.

Plotki o Bawaryi.

(u) Pisma niemieckie dementują plotkę, **jakoby rząd bawarski podjął kroki u koalicyi, celem zawarcia z nią odrębnego pokoju.**

Na własnej ziemi!

(Kg) Według doniesień z Hagi, **przybył do Ostendy król belgijski wraz z królową.**

Po czterech przeszło latach wygnania, stanął pierwszy raz na własnej ziemi.

Cambrai podpalone i wysadzone w powietrze.

(?) „Matin“ z d. 11 bm. zamieszcza depeszę z frontu angielskiego z d. 9 bm. pod tytułem: „Nowa zbrodnia niemiecka“, w której donosi:

Rano donieśliśmy, iż wojska angielskie weszły do Cambrai i były zdumione znalezieniem miasta w dość dobrym stanie. A oto o godz. 10 m. 10 rano dała się słyszeć **serya eksplozyi w dzielnicy, sąsiadującej z katedrą.** To miasto zaczęło wylatywać w powietrze wskutek wybuchu min, a jednocześnie wybuchać poczęły pożary, ta iż wkrótce ulice sąsiadujące z katedrą i plac d'Armes tworzyły jedno ognisko. **Pożar rozszerzał się na inne dzielnice miasta.** Wybuchy trwają. Korespondent wyraża zdumienie, iż stało się to w momencie, gdy Niemcy proszą o pokój.

Uchwały rządu syberyjskiego.

(Kg) Według doniesień z Omska, prowizoryczny rząd syberyjski po długich naradach powziął następujące uchwały, które zostały rządom koalicyi zakomunikowane:

1. **Unieważnienie pokoju brzeskiego.**
2. **Utworzenia państwa rosyjskiego, federacyjnego, w dawnych granicach, jako republiki.**
3. **Uwolnienie od rządu bolszewików.**
4. **Przywrócenie frontu.**
5. **Utrzymanie przymierza z koalicyą.**

Odkrycie zarazka hiszpanki.

(?) Do „Matin'a“ donoszą z Tunisu, iż dwaj uczeni francuscy, pp. Charles Nicolle i Lebailly odkryli świeżo mikroba hiszpanki. Jestto mikrob **zbyt mały, aby go można było dostrzedz przy pomocy mikroskopu.**

Bakteryologowie wymienieni dokładnie ustalili jego charakter i **wywołali eksperymentalnie chorobę u małpy i człowieka.**

Szczegóły tego wielkiego odkrycia będą przedstawione na najbliższem posiedzeniu akademii nauk.

Salutowanie na ulicy.

(Kr.) „Arb. Ztg.“ pisze: Ministeryum wojny ogłasza: „Uczyniono przykre spostrzeżenie, że częstokroć członkom domu cesarskiego nie oddają żołnierze przepisanych oznak czci, a to przez zajęcie pozycyi „front“. Wysokie osobistości są zarówno dla wybitnych swych stanowisk w armii jak i okazałej postawy ogólnie znane. Należy więc wnosić, że młodzi zwłaszcza żołnierze dopuszczający się tego przekroczenia — nie są dostatecznie pouczeni, w jaki sposób należy te wysokie osobistości pozdrawiać. Komendanci poszczególnych oddziałów powinni tedy należycie przypomnieć im te obowiązki. Mnożą się również doniesienia, że na ożywionych ulicach żołnierze nie pozdrawiają wcale przełożonych, mylnie wykładając sobie postanowienie punktu 35 regulaminu służbowego I. część, że tylko przy pierwszem spotkaniu należy przełożonych pozdrawiać. Żołnierz powinien dobrze zapamiętać sobie postać i fizyognomię pozdrawianego przełożonego, jeżeli zaś pozostaje w jakiejkolwiek wątpliwości — powinien salutować, choćby zachodziło niebezpieczeństwo powtórnego ukłonu“.

Bardzo ważna i aktualna sprawa dla ministeryum wojny, zwłaszcza w obecnej chwili!

(d) **PAŃSTWOWA AKCYA ZAPOMOGOWA,** która, według pogłosek, miała być wstrzymana z powodu braku funduszów, według wyjaśnienia namiestnictwa jest prowadzona dalej, a fundusze na kwartał bieżący już są przygotowane.

Natomiast namiestnictwo poleciło, począwszy od dnia 1 b. m. przeprowadzić rewizyę osób, korzystających z akcyi zapomogowej przy wyżywieniu niezamożnej ludności i ograniczyć liczbę korzystających do najniezamożniejszych.

Osoby te będą podzielone na dwie klasy. Do pierwszej mają należeć rodziny, których dochód miesieczny na głowę nie przekracza 70 koron, do drugiej takie, w których nie przekracza 100 koron. Ogólny jednak dochód członków gospodarstwa nie może przekraczać 450 koron miesięcznie.

Każda z wymienionych klas otrzyma legitymacye odmiennego koloru, które będą zmieniane co 2 miesiące. Reforma wchodzi w życie 1 listopada.

(d) **O WYŻYWIENIE LUDNOŚCI.** Do prezydenta miasta Federowicza zwróciły się delegacye wiecu urzędników państwowych i wiecu kolejarzy, domagając się, wobec biernego zachowania się rządu i nieuwzględnienia ich potrzeb, aby miasto pomyślało o zaopatrzeniu ich w artykuły spożywcze. Jak twierdzą, delegaci kolejarzy, wysłani do Wiednia usłyszeli od reprezentanta rządu odpowiedź, że a

prowizacyą ich musi się zająć rząd polski, gdyż przecież do niego już należą.

Stanowisko to przedstawiciela rządu jest ciekawe. Dotychczas bowiem, choć w przyszłości ma być oddane wszystko Polsce, na razie rząd austryacki uważał się jeszcze za prawnego właściciela terenów i urzędów galicyjskich. Widocznie oddawanie władzy ma się zacząć od przekazywania trosk aprowizacyjnych.

(d) **DODATKÓW DROŻYŹNIANYCH** dla urzędników i służby magistrackiej nie wypłacono dotąd wcale, jakkolwiek termin ich płatności przypadał na dzień 1 października. Kasa miejska z dnia na dzień odracza termin wypłaty, zasłaniając się, że przeznaczonych na ten cel funduszów użyła na pokrycie wydatków aprowizacyjnych.

Z TEATRU POWSZECHNEGO. Dziś wystawia teatr powszechny po raz pierwszy komedyę Baiuckiego „Piękna żonka“, z pp. Gzylewską, Horowiczową, Morską, Wostrowską, Brzeskim, Bystrzyńskim, Kijowskim, Kolwasem, Koreckim, Kucharskim, Magnuszewskim, Romanem i Trzywdarem w rolach głównych. Reżyseryę sztuki prowadzi p. Brzeszkowski. „Piękna żonka“ powtórzona będzie we czwartek, sobotę i niedzielę wieczór. Jutro „Baron Kimel“.

(d) **PODZIĘKOWANIE DLA OBROŃCÓW.** Komisya Wykonawcza N. K. N. wystosowała do obrońców w procesie legionistów w Marmarosz Sziget, drów Dwernickiego, Kwiecińskiego, Libermana, Loewensteina, Ostrowskiego i Przeworskiego pisma dziękczynne za obronę, oraz gwiazdy pamiątkowe N. K. N. Prócz tego dr. Dwernicki otrzymał osobne podziękowanie za ujęcie w swe ręce opieki prawnej nad oskarżonymi w marcu 1918 roku i przeprowadzenie prac przygotowawczych do procesu.

(d) **ARTYŚCI MALARZE A TYDZIEŃ OPIEKI LEGIONOWEJ.** W szeregu ofiarodawców Tygodnia Opieki Legionowej znajdą się wszyscy artyści malarze Krakowa, którzy z całą gotowością złożyli do dyspozycyi Sekcyi teatralnej Tygodnia swe prace. Profesorowie Akademii i inni zaszczytnie znani artyści wykonali okładki do programów „Wyzwolenia“ Wyspiańskiego. Programy te sprzedawane będą w ostatni dzień Tygodnia, t. j. we wtorek, w gmachu teatru J. Słowackiego, na dochód Opieki Legionowej.

(d) **ODZNAKI ŻANDARMERYI L. P.** Wszyscy podoficerowie żandarmeryi polowej L. K. P., mający prawo do noszenia odznak pamiątkowej żandarmeryi, zechcą możliwie w krótkim czasie podać swoje adresy lub osobiście zgłosić się u Smitkowskiego, Kraków, ul. Pawia 5.

(p) **JASKÓŁKI POKOJU.** Od dwóch dni można zauważyć w jednym ze sklepów przy ulicy Szewskiej czekoladę i kakao, wystawione na sprzedaż. Co prawda, wygląd tych „specyałów“ pozostawia wiele do życzenia i prawdopodobnie kilkuletni spoczynek w piwnicy pozostawił widoczne ślady, w każdym jednak razie jest to dowodem, że coś się „poprawia“. W innym handlu przy tej samej ulicy wystawiono olbrzymie czarne tablice, zapowiadające znaczną ilość towarów dawno, dawno już nie widzianych.

UŁATWIONY WYJAZD DO WARSZAWY. Przedstawicielstwo niemieckie w Lublinie od kilku dni bez trudu wydaje przepustki do okupacyi niemieckiej. Wymagane jest tylko posiadanie paszportu austro-węgierskiego i świadectwo stałego zamieszkania w jednej miejscowości od 3-ch miesięcy.

(4) **NAPAD BANDYCKI.** Przed kilku dniami wtargnęło w nocy kilkunastu bandytów do mieszkania kupca Abrahama Kreuzera w Targowisku. Po wyważeniu drzwi do sypialni Kreuzera, wyciągnęli go z łóżka, poczem grożąc mu śmiercią, zażądali pieniędzy. Gdy ten oświadczył, iż gotówkę ma w kasie, — splądrowali całe mieszkanie i sklep i zabrali towaru wartości 40.000 koron. Zawiadomiona żandarmerya o napadzie, wszczęła poszukiwania w powiecie. Wczoraj udało się jej ująć w Bochni herszta bandy, Bursztyna, a równocześnie Kreuzer bawiąc wczoraj w Krakowie, rozpoznał na ulicy jednego z uczestników napadu i kazał go aresztować. Na inspekcyi policyjnej oświadczył, iż się nazywa Wojciech Musiał i dał pewne wskazówki, mogące służyć do ujęcia całej bandy.

(4) **WŁAMYWACZE-DEZERTERZY.** Policya krakowska aresztowała wczoraj dwóch znanych włamywaczy, dezerterów 13 p. p., Wojciecha Banacha i Jana Szklarza. Obaj dokonali całego szeregu włamań. Między innemi włamali się do mieszkania Fr. Szafrańskiego i Maryi Bigo. Szkoda przenosi 10.000 koron. Podczas rewizyi w ich mieszkaniach odkryto magazyn kosztowności, przedmiotów złotych a nawet znaleziono monety złote austryackie i włoskie.

(4) **WŁAMYWACZ W PUŁAPCE.** 17-letni Karol Ślusarz włamał się do pewnego mieszkania przy ul. Garbarskiej i skradł bieliznę oraz garderobę, wartości 6000 koron. Następnie przedmioty te spakował w tobół i przez strych dostał się na dach, a stamtąd usiłował tobół spuścić po sznurze na podwórze. Oryginalną tę „przeprowadzkę“ zauważyli domownicy i urządzili obławę na włamywacza. Po krótkiej gonitwie na strychu ujęto go i oddano w ręce policyanta.

(4) **WYSTAWA PRZEDMIOTÓW SKRADZIONYCH,** w biurach pod „Telegrafem“ otwartą zostanie dnia 24 b. m. między godz. 3—6.

—o—

CO SIĘ STANIE Z „GAZETĄ LWOWSKĄ“? Jak się dowiadują pisma lwowskie z Warszawy urzędowa „Gazeta Lwowska“ ma być przejęta przez rząd polski i wychodzić dalej we Lwowie jako organ tego rządu. Informator pisma, podobno dobrze obznajomiony z zamiarami rządu w tej sprawie, oświadczył korespondentowi „Wieku Nowego“, że dotychczasowy kierownik „Gazety Lwowskiej“ radca dworu Krechowiecki po 40 latach owocnej pracy ustąpi ze stanowiska naczelnego redaktora a jego miejsce ma zająć zawodowy dziennikarz, jeden z członków redakcyi „Gazety Lwowskiej“.

—o—

MIANOWANIA W WOJSKU POLSKIEM. — Dekretem Rady Regencyjnej zamianowani zostali:

Podpułkownikami majorowie: Kukiel, Fabrycy, Udałowski, Zarzycki, dr. Wyrostek, Pasławski i lekarz dr. Loth.

Majorami sztabu generalnego kapitanowie: Przeździecki i Iwanowski.

Majorami 14 kapitanów i kapitan audytor Dąbrowski.

Rotmistrzem żandarmeryi porucznik Nitecki.

MAJOR ZAGÓRSKI, który wstąpił już w szeregi armii polskiej, mianowany został podpułkownikiem.

PROTEST PUBLICYSTÓW WARSZAWSKICH. Dzienniki warszawskie zamieszczają następujące oświadczenie: „Wczoraj aresztowała polska żandarmerya polowa znanego literata, Adolfa Nowaczyńskiego. Protestujące jaknajenergiczniej przeciw temu aresztowaniu, żądamy publicznego wyjaśnienia motywów, na których pisarza polskiego pozbawiono wolności.

Warszawa, 18. października 1918.

Zdzisław Dębicki, Jan Lorentowicz, Kornel Makuszyński, Artur Oppman, Włodzimierz Perzyński, Władysław St. Reymont, Wacław Rogowicz, Adam Grzymała-Siedlecki, Wacław Sieroszewski, Edward Słoński, Józef Weyssenhoff“.

SPRAWA PIŁSUDSKIEGO. Dr. Skąpski, który powrócił z Berlina, gdzie wyjechał w sprawie przyjazdu J. Piłsudskiego, przywiózł wiadomość, że rząd niemiecki odroczył uwolnienie Piłsudskiego i jego towarzyszy aż do chwili utworzenia polskiego gabinetu.

—o—

TELEGRAM DMOWSKIEGO DO FOCHA. Na telegram wystosowany przez Dmowskiego do Focha odpowiedział Foch, iż szczęśliwy jest, że może powitać młodą armię polską, której jednostki zorganizowane już na froncie francuskim i powstające na innych frontach, walczą o niepodległość Polski, tą drogą o sprawę koalicyi.

—o—

PRZEWÓZ ZMARŁYCH KOLEJAMI WZBRONIONY. Ze względu na ograniczony ruch pociągów i brak wagonów, zarząd kolejowy wzbronił całkowicie przewozu kolejami ciał zmarłych.

W GLIWICACH I KRÓLEWCU odbyły się demonstracye wszechniemców z powodu „pretensyi“ wielkopolskich.

(!) **ŻONA NASTĘPCY TRONU RUMUŃSKIEGO** i dwoje najmłodszych dzieci zachorowało na hiszpankę.

ROZSTRZELANIE 9 DZIENIKARZY. Ze Sztokholmu donoszą, że wśród rozstrzelanych w ostatnich dniach w Petersburgu wybitniejszych osobistości było też 9 dziennikarzy, redaktorów i wydawców pism. Rozstrzelano ich za niestosowanie się do rozporządzeń bolszewickich i wzbudzanie nienawiści do rządu.

—o—

NEKROLOGIA.

Ś. P. FRANCISZKA Z KOTERBSKICH TAZREITER, żona chorąż. 13 pp., zmarła w Krakowie, po krótkiej a ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, dnia 22 b. m., licząc 21 rok życia.

Zmarła, pracując w Administracyi „Gońca Krakowskiego“, była wzorem pilności i należytego spełniania obowiązków, zyskując sobie uznanie przełożonych i przyjaźń kolegów. Śmierć jej wywołała ogólny żal i współczucie.

Pogrzeb Zmarłej odbędzie się we środę dnia 23 b. m., z domu przedpogrzebowego, o godz. 9 rano.

ZGON KSAW. KS. DRUCKIEGO-LUBECKIEGO. W majątku swym Dłonie w Poznańskiem zmarł ś. p. Ksawery ks. Drucki-Lubecki, który podczas wojny obecnej odegrał pewną rolę polityczną, reprezentując odłam polityki najbardziej ugodowej w dzielnicy wielkopolskiej.

Dla popierania swego programu politycznego ś. p. Ksawery ks. Drucki-Lubecki założył w Lesznie dziennik p. t. „Kraj“. Zmarł na grypę, w wieku lat 59.

—o—

†

Z Koterbskich

Franciszka Tazreiterowa

żona chorążego 13 p. p. po krótkiej a ciężkiej chorobie, opatrzona Św. Sakramentami zasnęła w Panu dn. 20 października 1918, przeżywszy lat 21.

W smutku pogrążony mąż, matka i rodzina zapraszają krewnych i znajomych na obrzęd pogrzebowy, który odbędzie się we środę z domu przedpogrzebowego o godz. 9-ej rano.

Zebranie Niemców w sprawie Śląska.

Orłowa, 7 października.

W dzień patronki Śląska, św. Jadwigi, 15 bm. urządzają Niemcy w Opawie wielkie zgromadzenie narodowe przeciw przyłączeniu Śląska do państwa czesko-słowackiego. O sprawie polskiej i o przyłączeniu księstwa cieszyńskiego do Polski wezwania na ten wiec niemiecki nie wspominają.

Austrya wobec odpowiedzi Wilsona.

KRAKÓW, 22 października.

(?) Jak donoszą dzienniki, podana przez nas wczoraj odpowiedź Wilsona na notę austryacką, polecająca Austro-Węgrom pertraktowanie w sprawie czesko-słowackiej z zagraniczną reprezentacyą Czecho-Słowaków, jako z uznaną przez koalicyę jedną ze stron wojujących

ZASKOCZYŁA I ZDUMIAŁA

tak Wiedeń, jak i Budapeszt. Koła miarodajne oświadczają, iż **Austrya w najbliższym czasie odpowie Wilsonowi nową notą** i twierdzą, że jakkolwiek odpowiedź Wilsona nie sprowadziła odprężenia, to jednak

NIE ZAGROZIŁA DZIEŁU POKOJOWEMU,

nad którem potoczą się dalsze rokowania. Przedewszystkiem Austro-Węgry mają teraz nagnić Wilsona do tego, aby się zajął merytoryczną stroną propozycyi pokojowej. W tym duchu ma być właśnie utrzymana nowa nota Austryi. W nocie tej Austro-Węgry mają się zwrócić do Wilsona z pytaniem: **na jakich warunkach mogłyby się rozpocząć rokowania pokojowe.**

Odpowiedź Wilsona wywarła w wiedeńskich kołach parlamentarnych **głębokie wrażenie,** które wyraziło się w tem przedewszystkiem, że tekst proklamacyi, uchwalonej już przez dwa największe stronnictwa niemieckie, został poddany rewizyi. Natomiast

WŚRÓD CZECHÓW NOTA WILSONA WYWARŁA WIELKĄ RADOŚĆ.

Czesi są zdania, że teraz **rząd austryacki będzie musiał wejść w rokowania z czeską radą narodową, jako z równym sobie czynnikiem.** Czesi stawiają warunek, aby natychmiast został utworzony rząd czeski oraz domagają się **natychmiastowego wycofania wojsk madziarskich z Pragi.**

Ogólnie sądzą, że nota Wilsona wpłynęła znacznie na odroczenie zawieszenia broni. — W niemieckich kołach parlamentarnych są zdania, iż **koalicya pragnie uzyskać czas, ażeby módz uzupełnić militarną porażkę mocarstw centralnych.**

Według doniesień z Berlina, panuje tam pogląd, iż **Niemcom austryackim nie pozostaje obecnie nic innego, jak tylko przyłączyć się do Rzeszy niemieckiej.**

RADA KORONNA W WIEDNIU.

Wczoraj w południe odbyła się w Wiedniu Rada koronna, zajmująca się szczegółowo położeniem politycznem. Omawiano też zmianę prawno-państwowej struktury monarchii.

Wojska koalicyjne nad brzegami Skaldy.

Komunikat niemiecki.

Berlin. (Wolff) Urzędowo 20 bm. wieczorem: 21 b. m.:

ZACHODNIA WIDOWNIA WOJNY.

Grupa wojsk ks. Ruprechta: **We Flandryi przed odcinkiem Lys i koło tego odcinka, między Sourceivle a Cartrai (Kortrik), silne walki. Z Zomeren wyparliśmy nieprzyjaciela kontratakiem. Po obu stronach Deinze usadowił się nieprzyjaciel na zachodnim brzegu Lys. Oddziały, które na południe od miasta wtargnęły poza rzekę, zostały przeważnie wzięte do niewoli. Jedno gniazdo Francuzów pozostało na brzegu wschodnim.** Na wschód od Cartrai **nieprzyjaciel posunął się poza Deerlik i Zweegen. Na wzgórzach na zachód i na południowy zachód od Vizhete, powstrzymaliśmy jego atak. Na północ od Skaldy odparliśmy nieprzyjaciela przed naszemi liniami.** Na północ **od Tournay nieprzyjaciel dotarł do Skaldy. Na południe od Tournay stoczyliśmy** z nim **bój na linii St. Amand na wschód od Denain i na wzgórzach na wschód i na północny wschód od Haspres.**

Po obu **stronach Solesmes i Le Cateau zaatakowali wczoraj Anglicy wielkiemi oddziałami w takiej samej rozciągłości jak w dniach 15 i 17 bm.** zaatakowali **między Le Cateau a Omsą.**

Między Somsing a Vertrain ataki jego ustały pod działaniem naszej obrony na wzgórzach na zachód od doliny Harpries. Po obu stronach Solesmes, na wzgórzach na wschód i na **południowy** wschód od miasta, **powstrzymaliśmy nieprzyjaciela, który wtargnął poza nasze przednie linie. Romeries i Anerval zostały stracone, lecz w kontrataku odzyskano je. Po obu stronach Le Cateau na ogół po zaciętej walce utrzymaliśmy nasze stanowiska. Brandenburska 4-ta dywizya rezerwy, pod komendą gen. maj. Haasa, odznaczyła się tu znowu.**

Atak nieprzyjaciela, podjęty ogromnemi siłami, załamał się więc na całym froncie 20 bm. z wyjątkiem lokalnie ograniczonego zysku terenowego.

Grupa nast. tronu: **Na północ od Serre odparliśmy** znowu **ataki nieprzyjaciela. Po obu stronach drogi Laon Marle oczyściliśmy kontratakiem części linii pozostałej w ręku nieprzyjaciela i odparliśmy silne kontrataki. Także na wschód** od **Aisny wschodnio-pruskie bataliony i pułk rezerwy piechoty nr. 231, który w ostatnich dniach szczególnie się odznaczył, zajęły kontratakiem swoje stanowiska i odparły ataki nieprzyjacielskie.** Na wschód **od Vouziers nieprzyjaciel próbował powiększyć swoje lokalne sukcesy, osiągnięte 19 b. m. przez dalsze ataki. Nie udały się one dzięki kontratakowi pułku piechoty nr. 411 i obronie 7 kompanii pułku piechoty bawarskiego nr. 24.**

Grupa Gallwitza: **Na wschód od Bantheville odparto miejscowe ataki amerykańskie. Zresztą działalność bojowa po obu stronach Mozy w miernych granicach.**

POŁUDNIOWO-WSCHODNIA WIDOWNIA

Nad Morawą odparliśmy ponowne silne ataki Serbów.

Po proklamacyi ukraińskiego państwa.

Lwów, 22. października.

Wśród szerszych sfer ukraińskich przejawia się **wielkie niezadowolenie z rezultatów obrad** rady narodowej (konstytuanty) ukraińskiej i poczyna się budzić nieufność do przywódców galicyjskich, bo jak wytłómaczyć, że **Ukraińcy galicyjscy zrzekają się połączenia z niezależną** Ukrainą, z którą sąsiadują bezpośrednio? Odpowiedź na to pytanie brzmi:

NIEUFNOŚĆ I NIEWIARA W PRZYSZŁOŚĆ PAŃSTWA SKOROPADSKIEGO,

istniejącego z łaski Berlina i Wiednia. Ta niewiara, wywołana niezawodnie znajomością stosunków rzeczywistych w Kijowie, deprymuje wielce Ukraińców galicyjskich. Muszą oni sobie jednakże zadać drugie pytanie. Przypuściwszy, że państwo ukraińskie, złożone z Galicyi wschodniej i z Bukowiny oraz Podkarpacia węgierskiego powstanie, **w jaki sposób będzie się ono komunikowało z Austryą, przy której się opowiedziało.** Chyba aeroplanem. Od Austryi dzieli je bowiem Polska, a przez Węgry komunikacya nie będzie wygodna. Z Prusami nie uzyska też bezpośredniej komunikacyi, **a więc będzie od osobnione.** To też w kołach ukraińskich **zaczyna się objawiać reakcya i prowodyrzy,** którzy politykę sprowadzili na austryackie tory, zaczynają być przez pewne koła uważani **za agentów rządu austryackiego,** którym potrzeba patrzeć na palce. Z pewnością jednym z tych agentów jest sławetny **p. Wassilko.**

Obrady konstytuanty ukraińskiej, które jak donieśliśmy trwały przez całą noc, były bardzo burzliwe. Podobno ujawniły się na nich także

TENDENCYE DO ZGODY Z POLAKAMI,

ale lwowskie pisma ukraińskie wiadomości te **skrupulatnie przemilczały,** podnosząc, że w dyskusyi zarysowały się głównie dwa prądy, jeden za ogłoszeniem bezzwłocznem przyłączenia austro-węgierskiej Ukrainy do państwa ukraińskiego (do tej grupy należeli socyalni demokraci i niektórzy z narodowych demokratów), drugi kierunek stanął na stanowisku stworzenia odrębnego organizmu państwowego, którego przyszłą formę obmyśli ukraińska rada narodowa.

Rezolucye przyjęto prawie jednogłośnie, ale tylko dlatego, ponieważ socyalni demokraci wyszli z sali przed głosowaniem.

Niemcy ogłaszają amnestyę polityczną w Belgii.

Bruksela. (B. K.). Urzędowo: **Gen. gubernator wydał amnestyę dla wszystkich Belgijczyków i obywateli państw neutralnych, skazanych przez sądy wojskowe w obszarze generalnej gubernii na kary wolnościowe.**

Ciężka klęska bolszewików.

Szanhaj (Reuter). Na Uralu 8000 bolszewików, którzy posuwali się ku Jekatearynburgowi, poniosło ciężką klęskę od Czecho-Słowaków. **Zginęło 1000 bolszewików, zdobyto 3 pociągi pancerne, 11 lokomotyw, 60 karabinów maszynowych.**

Dymisya gabinetu ukraińskiego.

Kijów (B. K.). Cały gabinet ukraiński ustąpił. Hetman polecił otworzenie nowego gabinetu prezesowi ministrów Lysogubowi.

Zderzenie się pociągu pospiesznego z towarowym.

Wiedeń. (B. K.). Na stacyi kolejowej Kapfenberg, kolei północnej, zderzył się pociąg pospieszny, jadący z Wiednia, z pociągiem towarowym. **Zginęło 15 osób a 50 jest rannych.**

„Żadnej wojny dla cesarza Wilhelma“.

Kraków, 22 października.

(?) Z takiem hasłem występuje socyalistyczna „Fraenkische Tagespost“ z dnia 16 bm.

Dziennik ten pisze, iż **Niemcy nie mogą** odpowiedzieć proklamowaniem obrony narodowej i zespoleniem wszystkich niemieckich sił na żądania Wilsona. Co się tyczy nastroju, panującego w armii niemieckiej, to poza komunikatami sztabu istnieją jeszcze inne źródła informacyi. Tworzenie obrony narodowej w celach odparcia żądań Wilsona, jest niemożliwe, ponieważ armia i lud sądziliby, iż żąda się od nich ostatniego heroicznego wysiłku **nie po to, aby ojczyznę ratować, ale po to, aby Wilhelmwi II jego tron zabezpieczyć.**

Przedstawiwszy w ponurych barwach perspektywy dalszej wojny, grożącej krajowi niemieckiemu takimże spustoszeniem, jakiemu uległa Francya północna, po to tylko, aby Wilhelmowi II zapewnić pełnię jego władzy, dziennik cytowany dalej pisze:

„Znów trzeba mówić o minionych sposobnościach, a przedewszystkiem musi to uczynić naczelnik państwa. **On musiał wiedzieć, co potem nastąpi** i powinien był sobie wychować doradców, którzy powinni byli mu powiedzieć co nastąpi. Gdyby Wilhelm II szedł śladem największych monarchów, gdyby on napozór dobrowolnie, jak Karol V, który mógł się zwać władcą świata, wyzbył władzy, inneby zajął miejsce w historyi, aniżeli wtedy, gdy **słuchając rozkazu Wilsona, będzie musiał złożyć koronę i berło i kończyć gdzieś swe życie, jako człowiek prywatny.**

„Gdyby Wilhelm II ofiarował się przed 14 dniami za naród niemiecki, ażeby módz osięgnąć lepsze warunki pokoju, mógłby wtedy wśród dziękczynienia swych przeciwników, nawet socyalnych demokratów, z których tak często szydził, **zstąpić ze stopni swego tronu“.**

Przytoczywszy słowa Jacoby'ego, iż **„nieszczęściem królów jest, że nie chcą słuchać prawdy“,** dziennik oświadcza, iż do ces. Wilhelma pasują słowa, stosowane do dzieci przywoływanych do posłuchu: **„Kto nie chce słuchać, musi czuć!“**

KAWIARNIA WARSZAWA

Kraków Sławkowska 30 **CODZIENNIE KONCERT** znakomitej orkiestry cygańskiej. Początek o godz. 7 wiecz.

Ekspedyentki uzdolnionej
do handlu zabawkowego oraz sezonnicy — poszukuje. Filous, ul. Floryańska. 747

Który z Panów
urzędników Centrali Odbudowy Galicyi dopomoże mi do otrzymania odszkodowania wojennego? Adres podać pod „J. K.“ do Adm. Gońca Krakowskiego. 880

Do sprzedania
otomanka używana bez pokrycia. Oglądać od 11—1 ul. Czapskich 1, oficyna. III p. 37. 881

Uboga staruszka
żyjąca w ostatniej nędzy, mająca sparaliżowaną siostrę, błaga litościwe osoby o wsparcie. Łaskawe datki uprasza się składać w Adm. Gońca Krakowskiego. x 1—3

Bona Polka,
lat 30, z kilkunastoletnią praktyką, poszukuje miejsca najchętniej na wsi w obywatelskim domu. — Łaskawe zgłoszenia u p. Szczeniowskiej ul. Wolska l. 19. Pensyonat „Janina“, Małkowska. 751

Do sprzedania
2 futra męskie b. eleganckie mało używane oraz nowa czapka barankowa. — Wiadomość: Firma R. Ditmar, Kraków, Rynek główny 22. 720

Do towarzystwa
starszej osoby poszukuje się panienki inteligentnej, wesołego usposobienia na kilka godzin dziennie. Pensya miesięcznie, obiad i podwieczorek. Zgłoszenia: Leonia Sternbachowa, Batorego 14, od 9—11 lub 2—4. 866

Najtaniej
przerabia i wyrabia: materace, otomany, garnitury i wszelkie roboty tapicerskie. Zakłada firanki. Wyjeżdża na prowincyę. — **Zakład tapicersko-dekoracyjny J. Bogdanowicza,** Kraków, Plac Maryacki 3. 733

Do sprzedania
kara, czyli wózek o dwóch kołach. Wiadomość w hotelu pod „Różą“. 735

Dam pokój i kuchnię
do 1/II 1919 r. za prowianty, również potrzebna stróżowa nczciwa z obsługą. Zgłoszenia pod „A. W.“ do Adm. Gońca Krakowskiego. 737

Uwaga

P. T. Kupcy, Składnice Kółek Rolniczych, Konsumy!

Tylko firma

Leon HOŁOWACZ
Kraków, Krupnicza 7.
sprzedaje 759

100 sztuk Palatyn Kor. 33·—
1 tuz. Pasty czarnej najlepszej K 20·—,
1 tuzin szczotek ryżowych Kor. 36·—.

Proszę żądać najnowszych cenników z października b. r.

Do sprzedania lub zamianę na zboże
buty z cholewami żółte Nr. 44, trzewiki sznurowane czarne Nr. 33, używane ubrania, materyał na ubranie i palto. Wiadomość w biurze dzienników i ogłoszeń Maryana Hupczyca, Jagiellońska 7. 748

Zawieranie
małżeństw i możliwość rozwodów obcopoddanych na Węgrzech
Praktyczny podręcznik w języku niemieckim. — Do nabycia tylko za poprzedniem nadesłaniem kwoty trzech (3) Koron w Administracyi
Eherechts-Bibliothek
Budapeszt, VII 5,
Rakoczi ut 68. 81[illegible]

Automobil
2 osobowy do sprzedania. Wiad. w biurze dzienników i ogłoszeń M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7. 749

Do pracowni kowalskiej
potrzeba dwóch chłopców, całe utrzymanie i dopłata. Brozdowski, ul. Retoryka 11

Potrzeba 876
zaraz zdolnego stolarza znającego się na prowadzeniu maszyn stolarskich, oraz kilku robotników stolarskich, znających się na wyrobie trumien. Wiad. Kraków, Pl. Szczepański 2. Jan Wolny.

KURSY PRAWNICZE 457
„IUS“ KRAKÓW Garbarska 6/B „IUS“
przygotowują pewnie do wszystkich egzaminów **uniwersyteckich.** Wybitne siły fachowe udzielają pomocy i wskazówek przy egzaminach **adwokackich notaryalnych i sędziowskich.** Prospekta na żądanie.

Czeladników
krawieckich przyjmie zaraz za dobrem wynagrodzeniem **Bronisław Księżny** Kraków, ulica Tad. Kościuszki l. 50 a. 727

DLA PROWINCYI!
Na ogólne żądanie otwieram z dniem 1-go listopada br. 10-tygodniowy
KURS LISTOWNY
języka światowego 709
ESPERANTO
Wkrótce po zawarciu pokoju należy liczyć się z powszechnem zaprowadzeniem tego języka do szkół i biur. — **Pierwszy list otrzymuje się po nadesłaniu opłaty w kwocie 30 K (dla PT. Nauczycieli 25 K) za całość kursu.** Z końcem kursu rozdaje 5 nagród za najlepsze wypracowanie. — **Leopold Dreher, Kraków, 5 Listopada 37.**

MLEKA

każdą ilość, stale, za umową potrzebuję. Zgłoszenia: Cukiernia Lwowska Kraków, Floryańska 45. 746

Ciekawe książki

do nabycia w księgarni
I. Buchsbauma
w Przywozie (Morawy)
obok Morawskiej Ostrawy

Prof. Dr. Forel: Zagadnienia seksualne w świetle nauk przyrodniczych. Treść: Rozmnażanie się istot żyjących. Początki małżeństwa. Prostytucya. Patologia płciowa. Hygiena małżeństwa. Zwyczaje weselne. Domy publiczne. Handel żywym towarem. Prawo a życie płciowe. Hypnotyzm i suggestya w życiu płciowem i t. d. 2 tomy z przesyłką. Cena K 22·—

Najnowsza kuchnia domowa. Najlepsza polska książka kucharska zawierająca łatwe wskazówki w gotowaniu i przyrządzaniu używanych w życiu polskim, zup, warzyw, sosów, potraw mięsnych i rybich, klusek, sałat itd. Cena K 3·—

Bezbolesny poród. Prof. Dr. Collius. Przepisy zachowania się podczas ciąży, celem uniknięcia bolu i niebezpieczeństw przy porodzie. Z dodatkiem: O zabiegach przeciw zapłodnieniu. W polskiem opracowaniu przez dr. J. D. Cena K 4·60

Opieka nad dzieckiem przed urodzeniem i nad nowonarodzonem według wymagań przyrody. Zbiór wskazówek i przepisów, opracowany przez redakcyę „Przewodnika Zdrowia“. Wydanie III. dopełnione i nowemi rycinami wzbogacone. Cena K 3·—

Upławy i ich leczenie. Opracował na podstawie szóstego wydania dzieła Dra. M. Birnbauma. Dr. J. D. Cena K 2·40

Podręcznik analizy moczu. Dr. Rudolf Weil. Wykład popularny, za pomocą którego łatwo samemu rozpoznać choroby. Z 10 ilustracyami w tekście i jedną kolorową tablicą. Opracował Dr. J. D. Cena K 2·40

Sennik powszechny, najnowszy i największy, zaczerpnięty ze starych egipskich i arabskich dokumentów. Zawierający 4000 wyroczni i snów, liczb. Z dodatkiem wychodzących numerów loteryjnych. Ogólna przepowiednia losu, sztuka i sposób wróżenia z 36 kart z objaśnieniami. Cena K 10·—

Księgarnia wysyłkowa 841
I. BUCHSBAUMA w Przywozie
(Oderfurt) obok Morawskiej Ostrawy.

WODOCIĄGI dla miast, gmin, folwarków, fabryk, domów prywatnych. **POMPY wszelkiego rodzaju, STUDNIE wiercone i kopane, dostarcza, buduje i reparuje**
Inż. JÓZEF SCHROLL,
FILIA: KRAKÓW, ul. PAWIA L. 8. — Zbadanie sytuacyi na miejscu i kosztorysy darmo. 262

„JERRY“ S-ka

Z OGR. POR. 606
KRAKÓW, Floryańska 28
LWÓW, Sykstuska 2,
posiada na składzie w wielkim wyborze
kompletne amerykańskie
URZĄDZENIA BIUROWE i GABINETÓW MĘSKICH,
stylowe
GARNITURY KLUBOWE:
skórzane, pluszowe, gobelinowe, sukienne; kompletne stylowe
SYPIALNIE I JADALNIE;
większa ilość łużek wraz z materacami i szafkami nocnemi, nadających się do urządzenia pensyonatów, hotelów, burs etc.

4 kołnierze na rok!

Jakkolwiek wojna ma się ku końcowi — nabycie bielizny szczególnie męskiej nadal sprawia nam trudności. — Wobec tego z wielkiem zainteresowaniem patrzymy na nowy a wypróbowany już wynalazek, za pomocą którego kołnierze, mankiety i t. p. bez uszkodzenia dają się zaimpregnować tak, że bez ponownego prania i prasowania

nadaję się do noszenia przez 3 miesiące. —

Zakład ów utrwalania kołnierzy, mankietów, półkoszulków i t. p. znajduje się przy ulicy **św. Jana l. 16.** w Krakowie, gdzie należy przynosić kołnierze uprane i uprasowane, jakoteż zasięgnąć bliższych informacyi. — **Każdy więc dający** kołnierze do wymienionego zakładu celem utrwalania tychże **oszczędza** na każdych 4 kołnierzach rocznie przynajmniej **45 koron** — nie licząc wygody i czasu, jakiego wymaga ustawiczne pranie i prasowanie. — Bliższe szczegóły w afiszach!

Zakład impregnowania
Kraków, ulica św. Jana l. 16.
832 przez „Przemysł wiejski“.

Piece i kuchnie kaflowe,
płytki białe i kolorowe
dostarcza i wykonuje. 878
Cenniki na żądanie wysyła Fabryka kafli
Stanisław Mitera, Stary Sącz.

KRAJOWY ZAKŁAD dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie
poszukuje stałej służby męskiej i żeńskiej oraz większej ilości robotników polnych do sprzętu jesiennego. 879

Kilkadziesiąt nowych lub używanych
maszyn do pisania
różnych systemów 814
poleca jedyna firma w tym rodzaju
Rudolfa NOWAKA
Kraków, Grodzka 44. Tel. 3541.

Konkurs.

Gmina miasta Skawiny rozpisuje niniejszem konkurs na posadę dwóch policyantów gminnych. Posada jest do obsadzenia zaraz — termin wnoszenia podań upływa 31/X. 1918.
Płaca miesięczna według umowy.
Warunki: Narodowość polska oraz znajomość czytania i pisania, nieprzekroczony wiek 45 lat — odpowiednie służbie policyjnej zdrowie i nieskazitelny charakter.
Inwalidzi do służby policyjnej zdolni mają pierwszeństwo.
Skawina 9. października 1918.
872 **Zarząd miasta.**
Ludwikowski m. p.

SIGORIN

846
wytępia zdumiewająco szybko
PLUSKWY
Flaszka na próbę K [illegible]·—, wielka flaszka K 18·—, wstrzykawka do tego K 4·—. Wszędzie do nabycia.
Główne miejsce wysyłki:
Apotheke zur „HOFFNUNGS“ in Pecs Nr. 52. (Ungarn).
Do oddania wystarczy sprzedaż dla poszczególnych miast. — Główna sprzedaż w Krakowie: Reim i spółka Rynek gł. 38, apt. F. Gralewski, Jan Link Sławkowska 1, Drog Arnold Reifer, ul. Grodzka, Apt. Ludwik Rosenberg Krakowska 29, Sporn i sp. Roman Drobner.

WYDAWCA: W ZASTĘPSTWIE SPÓŁKI WYDAWNICZEJ „EDITOR“ JERZY KONARSKI. — REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: JAN STANKIEWICZ.
DRUKARNIA I STEREOTYPIA EUGENIUSZA I DRA KAZIMIERZA KOZIAŃSKICH W KRAKOWIE — ULICA KARMELICKA 16. — TELEFON 315.